

ATLETİZM SPORCULARININ EMPATİ KURMA DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ* INVESTIGATION OF EMPATHY LEVELS OF ATHLETICS SPORTS

Öznur AKPINAR**
Tekin ÇOLAKOĞLU***
Selahattin AKPINAR****
Abduselam KAHRAMAN*****

Öz

Bu araştırma; atletizm sporcularının empati kurma düzeylerini tespit ederek, empati kurma düzeylerinin demografik özelliklere göre farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, Atletizm Federasyonunca 17 Şubat 2018 tarihinde, Adana ilinde gerçekleştirilen Liseler Arası Kros Grup Yarışmasına katılan sporculardan 116'sına Dökmen (1988) tarafından geliştirilen Empatik Eğilim Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde parametrik dağılım göstermesinden dolayı t ve anova testleri uygulanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, araştırmaya katılan sporcuların empati kurma düzeyleri $\bar{X} = 61,7931$ olarak tespit edilmiş ve ölçekten alınabilecek en düşük ve en yüksek değer göz önüne alınarak (ölçekten en düşük 20 - en yüksek 100 puan alınabilmektedir.), sporcuların orta seviyede empati kurma düzeylerine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Empati, Atletizm, Spor.

Abstract

The aim of this study was to determine the level of empathy of athletic athletes and to determine whether the levels of empathy differ according to demographic characteristics. In the study, 116 of the athletes who participated in the High School Cross Group Competition held in Adana Province on February 17, 2018 by Athletics Federation were used Empathic Tendency Scale developed by Dökmen (1988). In the statistical evaluation of the data, t and anova tests were applied because of the parametric distribution. As a result of the research, the level of empathy of the participating athletes was determined as $\bar{X} = 61,7931$ and the lowest and the highest value that can be taken from the scale (the lowest 20 - the highest 100 points can be obtained), the athletes have moderate level of empathy. they were identified.

Keywords: Empathy, Athletics, Sports.

1. GİRİŞ

Spor Dünyada her yaş kademesinden ve meslekten katılım ve izleyicisi bulunan sosyal bir olgudur (Öztürk, 1997). Günümüzde kazanılan uluslar arası başarılar, toplumun günlük yaşamında ve moral düzeyinde oldukça önemli bir değer taşır hale gelmiştir (Açıkada, Ergen, 1990)(akt. Öztürk vd., 2004). İnsanın, sosyal bir varlık olması sebebiyle yaşamı boyunca başkalarıyla iletişim içinde olması temel bir gereksinimdir. İletişimi kuran kişi kendi duygu, düşünce ve isteklerini karşı tarafa iletme ve anlaşılma isteğindedir (Gürtunca, 2013). İnsanların hislerini karşı tarafa aktarmaları nadiren olabilmektedir. Bireyin hislerini kelimeler yerine ses tonlamaları, beden dili, mimik hareketleri gibi sözle ifade etmeden anlayabilmek empatinin temelini oluşturmaktadır (Yiğiter, 2008) (akt. Beyaz, 2016). Empati ile ilgili önemli inceleme ve araştırmaları bulunan çok sayıda bilim insanı vardır. Bugün empati denildiğinde ilk akla gelen isim insancıl psikolog ve ilk terapi merkezi kurucusu olan Carl Rogers'dır. Empatiyi, kendi deneyimleri esnasında kullandığı terapi seanslarını örnek alarak başarılı olmuştur. Rogers, deterministik yapıyı reddederek psikanaliz ve davranışçılık kavramları üzerinden ilerlemeyi uygun görmüştür. Çünkü algıladıklarımızın bizi davranışlarımıza sürüklediğini ifade etmiştir (Rogers, 1986). Empatiye ise Şöyle yaklaşmaktadır: Kişileri koşulsuz olarak dinleyip düşünce ve duygularla geri bildirimlerini verme durumu olarak ifade etmektedir (Rogers, 1975). Rogers, Empatiyi hassas bir varoluş biçimi olarak ifade etmektedir. Empati kendinden emin bir kişinin başka birisinin dünyasına girmesiyle kaybolmayacak bir şekilde karşısındakini anlayarak tekrardan kişinin kendi dünyasına dönme biçimidir (Rogers, 1975). Bazı yazarlar için ise empati, duyuşsal bir tepki ürünü olarak bireyin karşısındaki insanların hissettiklerini hissedebilme becerisi olarak ifade etmişlerdir (Bernadett-Shapiro, Ehrensaft ve Shapiro, 1996 ; Feshbach ve Roe, 1968; Mehrabian ve Epstein, 1972) (akt. Güllü, 2015).

* Bu çalışma 1. Uluslar arası Beden Eğitimi, Spor Rekreasyon ve Dans Kongresinde Sözel Sunum Olarak Sunulmuştur.

** Öğr. Gör., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, akpinar@kmu.edu.tr

*** Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, takinar@gmail.com.tr

**** Doç. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, sakpinar@kmu.edu.tr

***** Öğr., Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Empatinin doğası düşünüldüğünde insanlar öncelikle ilişkisel empatiye odaklanırlar. İlişkisel empati kurma eylemi içerisindeki temel öge, bir insanın kendisinin yaşamadığı bir olayı, diğer insanı dinlerken sanki o olayın içerisinde yaşıyormuş gibi dinlemesidir. Empatik eğilime sahip olan kişiler diğer insanların yaşantılarına girebilirler ve diğer kişinin yaşadıklarını doğru olarak anlayabilirler. İlişkisel empati aynı zamanda diğer insana karşı empati kurmanın yanında sempati duymayı da gerektirir. (Hançer, Tanrısevdi, 2003.). Empati kurma sayesinde bir insan diğer insanın yaşantısında güvenli bir arkadaş olma imkanını elde eder. Empatik olmak diğer kişinin dünyasına onu yargılamadan girmeyi gerektirir. Empatik anlama tam olarak ve duyarlı bir şekilde iletişim içerisinde kullanıldığında kendisine empati kurulan kişi kendisini daha rahatlamış ve derindeki duyguların, algılamalarını ve olaylara verdiği kendi anlamlarını daha serbest bir şekilde dile getirmiş olacaktır (Vincent, 2002; akt. Sülün, 2013).

Empati, empatik eğilim ve empatik beceri olmak üzere iki boyutuyla tanımlanmıştır. Bunlardan, empatinin duygusal boyutunu oluşturan, doğuştan gelen ve kişiliğin bir parçası olan empatik eğilim, kişinin günlük hayatındaki empati kurma kapasitesidir. Empatik eğilim, danışanın duygularını anlama, duygusal yaşantılarından etkilenme yeteneği ve yardım etme isteğini içermektedir. Empatik eğilim yardım etme düzeyini belirler ve kazanılması için uzun bir süreç gerekir (Günel, 2014). Empatinin doğuştan var olduğu ve erken çocukluk döneminde anne-baba, okul ve toplumdaki rol modellere bağlı olarak gelişen bir beceri olduğu belirtilmiş ve bu üç rol model şu şekilde ifade edilmiştir (Kabapınar, 2015). Anne baba, okul ve toplumdaki rol modeller (akt. Beyaz, 2016).

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmada mevcut durumu ortaya çıkarmayı amaçlayan betimsel tarama ve ilişkisel taramaya yönelik bir yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini atletizm Federasyonunca 17 Şubat 2018 tarihinde Adana ilinde gerçekleştirilen Liseler arası Kros Grup Şampiyonasına katılan atletler oluşturmaktadır. Bu atletlerden 116 anket uygulanmıştır.

Araştırmada bireylerin günlük yaşamdaki empati kurma potansiyelini ölçmeyi amacıyla Dökmen (1988) tarafından geliştirilen Empatik Eğilim Ölçeği (EEÖ) kullanılmıştır. Empatik Eğilim Ölçeği, 20 sorudan oluşan 5'li likert tipi bir ölçektir. Her bir soruda 5 şık vardır. Bu şıklar; "Beni hiç tanımlamıyor", "Beni çok az tanımlıyor", "Beni kısmen tanımlıyor", "Beni oldukça tanımlıyor" ve "Beni tamamen tanımlıyor" şeklindedir. Cevap anahtarlarında her bir soruya 1-5 arası puan verilmek puan verilirken 3,6,7,8,11,12,13, ve 15. Sorular tersinden toplanmaktadır. Ölçekten alınacak minimum puan 20 maksimum puan ise 100'dür. Puanların yüksek olması empatik eğilimin yüksek olduğunu, düşük olması empatik eğilimin düşük olduğunu gösterir (akt. Gülle, 2015).

Araştırmaya katılan atletlerin demografik özellikleri şu şekilde yorumlanmıştır. Atletlerin 57 (%49,1)'si kadın ve 59 (%50,9)'u ise erkektir. Atletlerin 71 (61,2)'i 17 yaş ve 45 (%38,8)'i ise 18 yaşındadır. Atletlerin babalarının 28 (%24,1)'i okuryazar, 31 (%26,7)'i ilkökul, 25 (%21,6)'i ortaokul, 19 (%16,4)'u lise ve 13 (%11,2)'ü ise üniversite mezunudur. Atletlerin annelerinin eğitim durumlarına göre dağılımları ise; 35 (%30,2)'i okur yazar, 35 (%30,2)'i ilkökul, 24 (%20,7)'ü ortaokul, 12 (%10,3)'si lise ve 10 (%8,6)'u ise üniversite mezunudur. Atletler gelir durumlarını hissetme durumları 10 (%8,6)'u düşük, 82 (%70,7)'si orta ve 24(%20,7)'ü ise yüksek şeklindedir. Atletlerin 69 (%59,5)'u 1-4 yıl arası ve 47 (%40,5)'si ise 5-8 yıldır atletizm sporu ile uğraşmaktadırlar. Atletizm sporcularının yaşamlarının büyük bir kısmının geçtiği yerlere göre dağılımları ise; 16 (%13,8)'sı büyükşehir, 51 (%44,0)'i il, 22 (%19,0)'si ilçe ve 27 (%23,2)'si ise köy-kasaba şeklindedir. Atletlerin 27 (%23,3)'si uluslar arası müsabakaya katılırken 89 (%76,7)'u ise her hangi bir uluslar arası müsabakaya katılmamışlardır.

Tablo 1: Atletizm Sporcularının Empati Düzeylerini Gösteren One-Sample Kolmogorov-Smirnov Testi

	Empati
n	116
Mean	61,7931
Std Deviation	6,81752
Kolmogorov- Smirnov Z	,777
p	,582

Tablo 1'de öğrencilerin empati düzeylerini gösteren One-Sample Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları görülmektedir. Buna göre; p değeri ($P>0.05$) olduğundan dolayı analizlerin normal dağılım yani parametrik dağılım olduğu görülmektedir. Parametrik dağılım olmasından dolayı t ve anova testleri uygulanmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 2: Araştırmacıların Genel Olarak Empati Kurma Düzeylerinin Toplam Puanına Ait $\bar{X}$ ve Ss Değerlerine İlişkin Sonuçlar

	n	$\bar{X}$	Ss	Min	Max	Ölçekten alınabilecek En Düşük ve En Yüksek Puan
Empati Kurma Düzeyi	116	61,7931	6,81752	45,00	81,00	20-100

Tablo 2’de atletlerin genel olarak empati kurma puan ortalaması görülmektedir. Atletlerin empati kurma puan ortalaması $\bar{X}$ =61,7931 olarak bulunmuştur. Araştırma kapsamına alına öğrencilerin ölçekten almış oldukları puan ortalaması $\bar{X}$ =61,7931 ölçeğin toplam puanından alınabilecek (min.20- max.100) değerler göz önüne alındığında öğrencilerin orta seviyede empati kurma düzeylerine sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 3: Araştırmacıların Cinsiyet Değişkenine Göre Empati Düzeyi Toplam Puanına İlişkin t testi sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t	p-değeri	
Empati Eğilim Düzeyi	Kadın	57	62,4035	6,96640	,947	,345
	Erkek	59	61,2034	6,67672		

Tablo 3’te araştırmacıların cinsiyet değişkenine göre empati eğilim düzeyleri toplam puanına ilişkin t testi sonuçları görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin empati eğilim düzeylerinde puan ortalamalarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunamamıştır (P>0.05).

Tablo 4: Araştırmacıların Yaş Değişkenine Göre Empati Düzeyi Toplam Puanına İlişkin t testi sonuçları

Yaş	n	$\bar{X}$	Ss	t	p-değeri	
Empati Eğilim Düzeyi	17 yaş	71	61,8028	6,44453	,019	,985
	18 yaş	45	61,7778	7,44339		

Tablo 4’te araştırmacıların yaş değişkenine göre empati eğilim düzeyleri toplam puanına ilişkin t testi sonuçları görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin empati eğilim düzeylerinde puan ortalamalarında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark bulunamamıştır (P>0.05).

Tablo 5: Araştırmacıların Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Empati Eğilim Düzeyi Toplam Puanlarına İlişkin one way Anova testi sonuçları

Baba Eğitim Durumu	n	$\bar{X}$	Ss	Sd	F	P-Değeri
Empati Eğilim Düzeyi	Okuryazar	28	59,8929	5,34263	115	1,983
	İlkokul	31	62,9677	6,60042		
	Ortaokul	25	64,2000	6,50641		
	Lise	19	60,0000	7,10243		
	Üniversite	13	61,0769	9,06883		

Tablo 5’te araştırmacıların baba eğitim durumu değişkenine göre empati eğilim düzeyleri toplam puanına ilişkin one way Anova testi sonuçları görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin empati eğilim düzeyleri toplam puan ortalamalarında baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir fark bulunamamıştır (P>0.05).

Demografik özelliklerden, cinsiyet, yaş ve baba eğitim durumunda olduğu gibi atletlerin empati kurma düzeylerinde anne eğitim durumu, gelir durumlarını hissetme durumu, kaç yıldır spor yaptıkları, yaşamlarının büyük bir kısmının geçtiği yer ve uluslar arası müsabakalara katılıp katılmama değişkenlerinde de anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

4. TARTIŞMA

Bu araştırma; atletizm sporcularının empati kurma düzeylerini tespit ederek empati kurma düzeylerinin demografik özelliklere göre farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, atletlerin empati kurma düzeyleri $\bar{X}$ = 61,7931 olarak bulunmuş ve envanterden alınabilecek en düşük ve en yüksek değer (min 20 -max 100) göz önüne alınarak atletlerin empati kurma düzeyleri orta seviyenin üzerinde tespit edilmiştir. Bireysel spor olması nedeniyle başarılı sporcuları örnek alması nedeniyle başarısına başarı kattığı sonucuna varılabilir. Ayaş ve ark. (2016) yapmış

olduğu çalışmaya göre beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin empati düzeylerinin yüksek çıkması yapılan bu çalışmayı destekler niteliktedir.

Çalışmanın bağımsız değişkenlerle olan ilişkisi incelendiğinde, Atletlerin empati kurma düzeylerinde, cinsiyet, yaş, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu, gelir durumu, spor yapma yılı, yaşamlarının büyük bir kısmının geçtiği yer ve uluslar arası müsabakaya katılıp katılmama durumu değişkenlerinde empati kurma düzeylerinde anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Ekinci (2009) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının empatik eğilimlerinin cinsiyetlerine göre kadınlar lehine anlamlı bir fark olduğunu, yine Gezer ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan Türkiye genç güreş milli takım sporcularının öfke düzeyleri ile empatik eğilimleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi çalışmalarında sporcuların öfke düzeyleri ile empatik eğilim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ve bu durum mücadele sporcularında sıklıkla gözlemlendiğini tespit etmişlerdir. bu çalışmalar yapılan çalışmayla paralellik göstermediği anlaşılmıştır.

Sortullu (2011) tarafından yapılan empati eğitim programının 12 yaş grubu erkek basketbolcularda empati becerileri ve takım birlikteliği üzerine etkisi çalışmasında özellikle küçük yaş gruplarında takım içerisindeki bütün sporcuların eşit (uzun) süre verilmesinin empatik gelişim ve takım birlikteliği açısından büyük önem taşıdığı ve bu şekilde empatik becerileri geliştirmek için uygulanan 15 haftalık empati eğitiminin sporcuların takım birlikteliği becerileri ve spor ortamında empati becerileri üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yağan ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan Meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin empati kurma düzeylerinin incelenmesi çalışmalarında öğrencilerin empati kurma düzeylerini orta seviyenin üzerinde tespit etmişler ve ele aldıkları demografik özelemlere göre de empati düzeylerinde anlamlı bir fark tespit edememişlerdir.

5. SONUÇ

Yapılan çalışmaya göre sporcuların empatik düzeyleri orta düzeyin üzerinde bulunmuştur. Çalışmanın bağımsız değişkenlerle olan ilişkisinde ise cinsiyet, yaş, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu, gelir durumu, spor yapma yılı, yaşamlarının büyük bir kısmının geçtiği yer ve uluslar arası müsabakaya katılıp katılmama durumu açısından herhangi bir ilişki bulunamamıştır.

KAYNAKÇA

- Açıkada, C., Ergen, E. (1990). *Bilim ve Spor*. Ankara: Tek Ofset Matbaacılık.
- Ayaş, E. B., İnana, H., Kartal, M. Ve Gacar, A. (2016). Spor Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Empati Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından Karşılaştırılması. *International Journal of Social Science*, 53 , p. 459-466.
- Bernadett-Shapiro, S., Ehrensaft, D., & Shapiro, J. L. (1996). Father Participation in Childcare And the Development of Empathy in Sons: An Empirical Study. *Family Therapy: The Journal of the California Graduate School of Family Psychology*, 23(2) 77-93.
- Beyaz, Ö. (2016). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Empatik Eğilim ve Empatik Beceri Düzeylerinin İncelenmesi*. Anadolu Üniversitesi Örneği. Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Ekinci, Ö. (2009). *Öğretmen Adaylarının Empatik ve Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Feshbach, N. D., & Roe, K. (1968). Empathy in Six-And Seven-Year-Olds. *Child Development*, 39(1), 133-145.
- Gezer, E., Mızrak, O., Çetin M. Ç. (2014). Türkiye Genç Güreş Milli Takımı Sporcularının Öfke Düzeyleri ile Empatik eğilimleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Niğde Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt 8 Sayı 1
- Gülle M. (2015). *Beden Eğitimi ve Yüksekokulu Öğrencilerinin Bölümlerine Göre Eleştirel Düşünme ve Empati Kurma Düzeylerinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Sakarya.
- Günel, İ. (2014). *Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın Taşra Teşkilatlarında Görev Yapan İl Müdürlikleri ve Şube Müdürlerinin Empati Becerilerinin Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya.
- Gürtunca, A.,(2013). *Çocuklar ve Ergenler İçin Empati Ölçeği Türkiye Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Programı, İstanbul.
- Hançer, M. ve Tanrısevdi, A. (2003). Sosyal Zeka Kavramının Bir Boyutu Olarak Empati ve Performans Üzerine Bir İnceleme. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 27, No:2.
- Kabapınar, Y.,(2015). *Empatiyle Gelişmek Empatiyi Geliştirmek: Çocuk ve Empati*. Ankara: Peçem Akademi Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.
- Mehrabian, A., & Epstein, N. (1972). A Measure of Emotional Empathy. *Journal of Personality*, 40(4), 525-543.
- Öztürk Kuter, F. (1997). Üniversite Gençliğinin Futbolda Takım Tutma Durumlarının Karşılaştırılması. *1. Uluslar arası Spor Psikolojisi Sempozyumu*, Mersin.
- Öztürk, F., Koparan, Ş., Haşıl, N., Efe, M., Özkaya, G.(2004). Antrenör ve hakemlerin Empati Durumlarının Araştırılması. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, II(1).
- Rogers, C. R. (1975). Empatik Olmak, Değeri Anlaşılmamış Bir Varoluş şeklidir. 1983 (Çev. F. Akkoyun), *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 103-24.
- Rogers, C. R. (1986). Carl Rogers on The Development of The Person-Centered Approach. *Person-Centered Review*, 1(3), 257-259.
- Sortullu, C., (2011). *Empati Eğitim Programının 12 Yaş Grubu Erkek Basketbolcularda Empati Becerileri ve Takım Birlikteliği Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri enstitüsü, İzmir.
- Sülün, Ö. (2013). *Futbol Hakemlerinin Öfke ve Kızgınlık Düzeyleri İle Empatik Eğilim Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Ana Bilim Dalı, Karaman.
- Vincent, S. (2002). *Person-Centred Approach: Empathic Understanding*. www.adpca.org/ Wilt D. L., ve ark., (1995). Teaching Wilth Entertainment Films: An Empathetic Focus. *Journal of Psychosocial Nursing*, 33 (6).
- Yağan, K., Akpınar, S., Akpınar, Ö., Küçükçekken V., (2018). Meslek yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğrencilerin Empati Kurma Düzeylerinin İncelenmesi. *J. Uluslararası Beden Eğitimi, Spor Rekreasyon ve Dans Kongresi*, Nişantaşı Üniversitesi, İstanbul.
- Yığıter, K.,(2008). *Kocaeli İlinde Görevli İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Çalışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Empati Becerilerinin İncelenmesi (Kocaeli İl Merkezi Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı.